

คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์

ONE PAGE INFORMATION

เกร็ดความรู้จากการอบรม กฎหมายและประเด็นที่ท้าทายด้านจริยธรรม ผ่านระบบ ZOOM ในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๘ (๘.๐๐-๑๗.๓๐ น.) จัดโดยคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีสาระสำคัญดังนี้

ตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๖๘ “ยกระดับการสาธารณสุขไทย สุขภาพแข็งแรงทุกวัย เศรษฐกิจสุขภาพไทยมั่นคง” การปฏิบัติงานพยาบาลในสถานพยาบาลปฎิบัติการประกอบด้วยบริการการรักษาโรค เบื้องต้นและรักษาต่อเนื่อง การพยาบาลและการผดุงครรภ์ การพยาบาลที่บ้าน การป้องกันภาวะเสี่ยงทางสุขภาพของประชาชน เพื่อลดความเสี่ยงด้านกฎหมายและจริยธรรม พยาบาลจึงจำเป็นต้องมีความรู้ เข้าใจ

๑. **กฎหมายที่เกี่ยวข้อง** ได้แก่ **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ (ม.๕๕) กฎหมายอาญา (ทอดทิ้ง/ไม่ช่วยเหลือ/ทำร้าย/ฆ่าผู้อื่น/หน่วงเหนี่ยว/ประมาท) กฎหมายแพ่ง (ม.๔๒๐ ละเมิด) พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ๒๕๒๘ และ ๒๕๔๐ ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ๒๕๖๔ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ ๒๕๕๐ (ม.๑๒ living will) ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ๒๕๕๐ พ.ร.บ.เวชกรรม/ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ๒๕๓๙ พ.ร.บ.เทคนิคการแพทย์ ๒๕๔๗ มาตรา ๓ พ.ร.บ.ยา ๒๕๑๐ ม.๑๓ ประกาศสภาการพยาบาล เรื่อง ห้ามมิให้ยา Diclofenac ชนิดฉีด ประกาศสภาการพยาบาลเรื่อง ห้ามมิให้ยา หรือสารที่ใช้ในการตรวจทางรังสีวิทยา ประกาศสภาการพยาบาล เรื่องแนวการพยาบาลทางไกล พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ๒๕๖๒ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ๒๕๖๐ (แก้ไขเพิ่มเติม ๒๕๖๔) เป็นต้น**

๒. **บทบาทหน้าที่การรักษามาตรฐาน**ของการประกอบวิชาชีพในระดับที่ดีที่สุด คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้รับบริการ ไม่ปฏิเสธการช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในระยะอันตราย ไม่ปฏิบัติเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ และผิดกฎหมาย เช่น การชวนไปประกอบวิชาชีพคลินิกชุมชนอบอุ่น ละเมิดสิทธิผู้ป่วย ตรวจรักษาเกินเวลา/ไม่ตรงประเภทที่ขออนุญาต จ่ายยาโดยมิได้ตรวจ มียาในสถานพยาบาลมากกว่าที่กำหนดในคู่มือยา (ไม่เกิน ๑๘ กลุ่ม) ทำหลักฐานเยี่ยมบ้าน/ออกหนังสือรับรองการรักษาพยาบาลย้อนหลัง/เท็จ ให้ความสำคัญกับอาการของผู้ป่วยที่ไม่ทุเลา/เป็นซ้ำโรคเดิม การเขียนบันทึกการรักษาพยาบาล ไม่กระทำการที่เสี่ยงต่อการละเมิด PDPA เช่น กรณีทิ้งเอกสาร OPD ที่มีประวัติผู้ป่วยออกไป จนกลายเป็นถุงใส่ขนมขายในร้านค้า

๓. **หลักการสำคัญของ PDPA** คือ ๓.๑ ขอความยินยอม (Consent) จากผู้ป่วยก่อน ๓.๒ สิทธิของเจ้าของข้อมูล (ผู้ป่วย) ในการรับทราบ การเข้าถึง การแก้ไข การลบข้อมูล ๓.๓ จัดเก็บข้อมูลในระบบที่ปลอดภัย เช่น การเข้ารหัส และการจัดการสิทธิ์การเข้าถึง ๓.๔ แจ้งเหตุละเมิดข้อมูลหากเกิดการรั่วไหล โรงพยาบาลจะต้องแจ้งต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (สคส.) ภายใน ๗๒ ชั่วโมง (กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการเปิดเผยความลับผู้ป่วย ได้แก่ กฎหมายอาญา ม.๓๒๓ กฎหมายแพ่ง ม. ๔๒๓ พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ ม.๗) บทลงโทษการละเมิด PDPA ปรับสูงถึง ๕ ล้านบาท และหากมีเจตนา มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี บทบาทของพยาบาลในจรรยาบรรณและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลคือการรักษาความลับผู้ป่วย การเคารพสิทธิของผู้ป่วย การให้ข้อมูลที่เพียงพอและโปร่งใส ตลอดจนบทบาทในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลที่ต้องวางนโยบายและมาตรการป้องกันการรั่วไหลของข้อมูล จัดให้พยาบาลได้อบรม PDPA จัดทำเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ (EHR) ตามขั้นตอน เช่น การเข้ารหัส และการล๊อคระบบออก

สรุป พยาบาลมีความเสี่ยงสูงด้านกฎหมายและจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพพยาบาล แต่หากมีความรู้ความเข้าใจในหลักของจริยธรรมและกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี จะนำไปสู่การปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามมาตรฐานวิชาชีพฯ ไม่ผิดกฎหมาย ซึ่งจะช่วยให้สามารถลดความเสี่ยงในการถูกกล่าวหาจากผู้เสียหายที่เป็นผู้รับบริการ/ญาติ และการถูกกล่าวโทษจากคณะกรรมการสภาได้

ลงชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัลยา ตูพานิช วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๘